

egy-két költeményét az ő entuziazmusa szentesítette remekművekké, a Himfy-dalokból antológiáink még mindig azokat a darabokat idézik, amelyeket ő emelt ki a pergő sokaságból. Melléfogás és rátalálás egybeível az izlésében, mint az egyéni hibák és erények, a versengő féltékenység és a kétségtelen vezetésre hivatottság a vezéri szerepében. A negatívum is alkotó erő.

Vajjon a kritikusnak csakugyan bűne a tévedés és feladata a felismerés? A legnagyobb kritikusok példája mutatja, hogy nem. A teremtő kritika mindenkor abban látta hivatását, hogy irodalmi ideálokat tűzzön ki, az izlést tudatosítsa, az alkotóerőket ösztönözve, a közönséget nevelve kedvező intellektuális légkört teremtsen. És természetesen értékeljen, de a maga bevallott és vallott elvi álláspontjáról. Mérték csak mértékkel lehet, az elvi elfogultság szükségszerű; csak akkor figyelünk fel reá, ha magunk is elfogultak vagyunk — más irányban. A kortársi helyeslés és kárhoztatás többnyire egész más indokolással tér vissza meg fordul visszájára az utókor ítéletében; nem igazolás vagy cáfolatról van szó, hanem újramérésről. Látszólag ez relativitást jelent, az ítéletnek a kor uralkodó világnézetéhez vagy uralkodó egyéniségeihez kötöttségét. Valójában csak az igazság sorsa relatív, nem maga az igazság. A magasabbrendű eszme, az idők hullámvásában bármilyen mélyre süllyedjen más, szerencsésebb gondolatok mellett, megőrzi szellemi rangját. Vannak örök ideálok, melyeket szem elől veszteni lehet, végkép megtagadni nem. Vannak örök tanítók, akik bármilyen mellőzöttek, élő erőknél maradnak meg. A klasszikus izlés és történeti képviselői ilyenek. Közéjük tartozott Kazinczy is, egyénisége, vezérszerepe, izlése az ő tipikus vonásaikat viselte. Hatása szétsugárzott, ha nagyon különbözően tört is meg az utódok lelkében. Egy század óta akarva-akaratlanul minden magyar író az adósa. Mai ziláltlelkű korunkban pedig egyszerre nagyon közel érezzük magunkhoz és tanulságot áhító bizalommal fordulunk hozzá, az izlés mesteréhez.

Halász Gábor.

HŐS.

Összeszortított ajkkal,
 Ökölbe fogott kézzel
 Indultam el utamra,
 Megvívni száz veszéllyel.
 Fejemen vassisak volt,
 Ércpáncél védte mellem
 És mentem kivont karddal
 A harcok élet ellen.

De találkoztam veled,
 S mosolyra nyílt az ajkam,
 Ujjam lágyan kisimult,
 Mert kezedet akartam.
 Kardomat leoldottam
 És eldobtam a páncélt,
 S az erdőbe siettem
 Egy csokor vad virágért.

Falu Tamás.